

Příloha č. 3.: Preventivní program a krizový plán pro MŠ

Preventivní program a krizový plán pro MŠ

Charakteristika školy:

Adresa: Základní škola a mateřská škola Albrechtice nad Orlicí,
1. máje 48, Albrechtice nad Orlicí 517 22

Název zřizovatele: Obec Albrechtice nad Orlicí
Na Výsluní 275, 517 22 Albrechtice nad Orlicí

Počet tříd: 2 třídy

(Beruška – třída převážně mladších dětí, Motýlek – třída převážně starších dětí)

Kapacita mateřské školy: 42 dětí

PREVENTIVNÍ PROGRAM pro mateřskou školu

Preventivní program je vypracován pro potřeby mateřské školy v Albrechticích nad Orlicí.

Již v předškolním věku se děti mohou setkávat se sociálně patologickými jevy: týrání, nesnášenlivost, šikana. S primární prevencí, která má formu přiměřenou věku dětí, začínáme již v mateřské škole. Tento preventivní program vymezuje model vhodného chování dětí a pedagogů k ostatním a popisuje klima mateřské školy. Program má pomoci vytvořit pracovníkům mateřské školy podnětné prostředí pro výchovu a vzdělávání dětí ke zdravému životnímu stylu. Tím také napomáhá eliminovat negativní jevy současné společnosti, jakými jsou fyzické i psychické závislosti, nezdravé mezilidské vztahy i psychické poruchy. Program uvádí konkrétní aktivity a jejich zařazení v průběhu školního roku.

Analýza situace:

Co se nám daří:

1. Spolupráce se zřizovatelem a dalšími institucemi.
2. Komunikace s rodiči a zapojení rodičů do chodu mateřské školy.
3. Zvelebování prostředí školy, budovy, tříd i školní zahrady.
4. Rozšiřování aktivit podporujících environmentální vzdělávání.
5. Rozvoj komunikativních dovedností dětí, spolupráce a sebehodnocení.
6. Účast na seminářích DVPP s tématem dětská agrese.
7. Zaměření se na etickou výchovu, aktivity dětí, projekty, hodnoty.
8. Ve spolupráci zřizovatelem možnost výstavby nové budovy mateřské školy.

Co se nám daří méně:

1. Úprava zahrady k rozšíření dopravní výchovy.
2. Důsledné dodržování dohodnutých pravidel vzájemného chování dětí.
3. Vymezení pojmu žalování.

Naším **cílem** je vychovávat z dětí osobnosti, které:

- nebudou ubližovat ostatním slovně ani fyzicky (šikana),
- budou udržovat své okolí v pořádku, nebudou ničit vybavení školy, budovu MŠ ani prvky na školní zahradě (vandalismus),
- budou mít povědomí o jiných národnostech a nebudou vůči nim zaujatí (rasismus),
- budou vědět, že lhát a podvádět se nemá a proč,
- budou schopni popisovat svoje pocity, sebehodnocení,
- budou vědět, co je pro jejich tělo dobré a co naopak,
- budou zdravě jíst a mít dostatek pohybu,
- budou mít povědomí o nebezpečí, která mohou ohrozit jejich zdraví a život.

Formy realizace programu

Jednou z forem realizace preventivního programu je **komunitní kruh**, kde kritické situace společně s dětmi rozebíráme, vysvětlujeme, hledáme správná řešení, snažíme se hodnotit sebe i druhé a společně vytváříme či opakujeme pravidla.

Další nezbytnou metodou je **dobrý příklad**, neboť děti tohoto věku se učí nápodobou. Z tohoto pohledu je velmi důležité, aby život v mateřské škole byl ve shodě s tím, co se děti o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Proto je vzdělávání v této oblasti silně ovlivněno kladným osobním příkladem všech zaměstnanců mateřské školy. Snaha učitelů a ostatních zaměstnanců prolíná celým dnem a odráží se ve všech společných činnostech s dětmi.

Nezbytná je však i informovanost a **spolupráce s rodiči**. Informativní nástěnky jsou umístěny ve volně přístupných prostorách mateřské školy. Poskytují rodičům informace, seznamují s pravidly a aktivitami mateřské školy vedoucími k prevenci patologických jevů a k tvorbě zdravého životního stylu (speciální programy, jídelníček, pitný režim, akce MŠ atd.). Ve výchovně vzdělávacích činnostech mateřské školy jsou využívány i různé knihy, didaktické materiály, pomůcky a hry, interaktivní výukové programy, besedy, kulturní a sportovní akce. Informace jsou zveřejňovány na webových stránkách školy, ve vitrině a jsou pravidelně zasílány rodičům e-mailem. Po proběhlých akcích jsou fotografie a informace umístěny na facebookových stránkách školy a zveřejňovány v místním zpravodaji.

S ohledem na věk, individuální schopnosti a dovednosti dětí, sociální klima a aktuální atmosféru jsou v návaznosti na školní vzdělávací program „Objevujeme svět“ v jednotlivých integrovaných blocích zařazována tato **témata**: zdraví – pitný režim, zdravé zoubky, ovoce a zelenina, hygiena, zdravý pohyb, zdraví a nemoc, bezpečné hraní v mateřské škole, na hřišti, na zahradě i v přírodě, předcházení úrazům, dopravní výchova, moje rodina, moji kamarádi, pravidla slušného chování, empatie k druhým a k živé přírodě, ochrana životního prostředí - ekologická výchova (třídění odpadu, ochrana přírody, péče o školní zahradu, bylinkovou zahrádku, péče o okolí školy – park, les, EKO vycházky, péče o zvířata v zimě, besedy).

Při výchovně vzdělávacích činnostech se zaměřujeme na etickou výchovu. Vedeme děti k povědomí o **etických hodnotách** a výchově ke ctnostem. Používáme „Karty ctností“, sdílíme a nasloucháme. Zaměřujeme se na etické hodnoty člověka, mezilidské vztahy a prosociální chování. Nabízíme dětem smysluplné etické dílny a prožitkové programy. Vedeme děti ke vzájemné spolupráci, společnému řešení problémů, ke vzájemnému respektování a k odpovědnosti za své chování Pohádkami s morálním podtextem rozvíjíme empatii, emoční inteligenci a osobnost dítěte.

Popis obecných cílů

- Preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem.
- Rozšiřovat nabídku aktivit v návaznosti na programy a vzdělávání v mateřské škole.
- Pravidelně navštěvovat a vyhledávat tematická divadelní představení.
- Spolupracovat a zapojovat se do projektů – akcí realizovaných jinými odbornými subjekty – Projekty, Granty, MAP aj.
- Nabídnout rodičům možnost vzdělávání a didaktické materiály, poradenskou činnost.
- Zapojovat rodiče do aktivit školy.
- Zajistit schůzky s rodiči, triády předškoláků /dítě, rodič, pedagog/.

Cíle preventivního programu

- Oblasti prevence citlivě vkládat do pedagogické práce tak, aby prolínaly celým výchovně vzdělávacím procesem.
- Zvýšená odolnost dětí k sociálně patologickým jevům.
- Pestrá nabídka programů a aktivit na daná témata.
- Vytváření elementárních základních kompetencí prostřednictvím komunikace s druhými dětmi a s dospělými.
- Umět se přizpůsobit, domluvit se s dospělým, umět řešit problémy.

Témata prevence

1. zdravý životní styl
2. prevence šikany (posilování a rozvoj mezilidských vztahů)
3. prevence drogové závislosti
4. prevence sexuálního zneužívání
5. prevence kriminality
6. prevence vzniku virtuálních drog (závislost na PC, tabletech, patologie hráčství)

1. Zdravý životní styl

Cíle:

- podporovat zdravý životní styl (životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres)
- upevňovat kladný vztah ke svému tělu
- předcházet vzniku poruch příjmu potravy
- kladný vztah k životnímu prostředí, ekologii
- naučit děti, jak poskytnout pomoc, zavolat pomoc

Ukazatele úspěchu:

- děti mají zájem o zdravý životní styl (hasičský kroužek, taneční, fotbal)
- děti dbají o svůj zevnějšek
- děti mají kladný vztah k životnímu prostředí
- spolupráce mateřské školy a základní školy – pomáháme si

Činnosti nutné k dosažení cílů:

- aktivní činnosti podporující zdraví a péči o své tělo, cvičení, hry
- návštěvy lesů, parků, cyklostezky
- upevňovat zdravý režim dne a životosprávu, využití formou hry
- učíme děti, jak se chovat v případě ohrožení
- spolupracujeme – úzce se ZŠ, s OÚ (vítání nových občánek, společné akce ...) záchranne stanice, lesy ČR, Zdravá 5, Sokol, místní knihovna aj.
- propagujeme výlety, tematické vycházky, exkurze, interaktivní prožitkové programy, divadelní představení, odborné vzdělávání, schůzky pro rodiče

2. Prevence šikany

Cíle:

- heterogenní uspořádání tříd
- posilování a rozvoj mezilidských vztahů
- upevňovat obecně uznávané hodnoty
- úcta k životu (stáří x mládí, fauna x flora)
- posilovat hodnotu vzdělávání

Ukazatele úspěchu:

- mezi dětmi nebudí šikana
- děti se samostatně rozhodují, říkají svůj názor, jsou tolerantní
- děti mají pozitivní přístup k ostatním
- v mateřské škole je bezpečná atmosféra
- spolupráce ZŠ a MŠ – společné akce
- děti mají zájem o společné akce třídy – pospolitost
- děti zajímá multikulturní společnost, jak se žije v jiných zemích, kontinentech
- děti jsou ochotny řešit konflikty dohodou, samostatně či pod vedením pedagoga

Činnosti nutné k dosažení cílů:

- heterogenní uspořádání tříd
- stanovení pravidel chování ve třídě
- vytvářet atmosféru pohody
- spolupráce dětí a zaměstnanců ZŠ a MŠ
- připravovat společné akce vedoucí k pocitu sounáležitosti
- komunitní kruh, hodnocení chování, co je správné, co ne a proč, sdílení a naslouchání.

3. Prevence drogové závislosti

Cíle:

- vytvářet zdravé prostředí (spolupráce s rodiči)
- podporovat děti v jejich potřebách, zájmech a tvořivosti
- aktivovat děti k pravidelné sportovní a zájmové činnosti

Ukazatele úspěchu:

- děti znají rizika užívání drog (injekční stříkačky)
- škola pořádá akce – tvořivá odpoledne pro rodiče a děti, zahradní oslavy
- Farmářské trhy, Adventní jarmark, Rodičovské kavárny aj.
- spolupráce ZŠ a MŠ, sdílení zkušeností z jiných MŠ
- ve škole je zdravé prostředí utvářené za pomoci dětí
- děti mají zájem o činnosti mimo školu (kroužky)

Činnosti nutné k dosažení cílů:

- podporujeme vytváření zdravého prostředí (dostatek pohybu, vyvážená životospráva, zajímavé aktivity)
- podporujeme zájmy a tvoření dětí (individuální přístup)
- spolupráce dětí a zaměstnanců ZŠ a MŠ
- ve spolupráci s rodiči propagovat tělovýchovné a sportovní kroužky

4. Prevence sexuálního zneužívání, týrání

Cíle:

- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska
- téma sexuální výchovy chápat jako přirozenou věc
- podporovat zdravé sebevědomí dětí

Ukazatele úspěchu:

- děti rozumí citům a tělesným odlišnostem
- děti dokáží říci ne a také ho umí přijmout (asertivita)
- děti mají kladný postoj k uznávaným hodnotám (rodina)
- pohodové, otevřené klima v mateřské škole

Činnosti nutné k dosažení cílů:

- tematické hry – na rodinu, rozdělení ženské a mužské role
- podporujeme dětská přátelství
- spolupráce dětí a zaměstnanců ZŠ a MŠ, společné akce – starší x mladší
- etická výchova v MŠ

5. Prevence kriminality

Cíle:

- vysvětlovat základní projevy kriminality a delikvence
- upevňovat základní pravidla a hodnoty společného chování
- zapojovat se do projektů organizovaných jinými subjekty (policie)
- předkládat vhodný vzor společenského chování

Ukazatele úspěchu:

- děti mají důvěru v učitelky i ostatní zaměstnance

- děti znají hodnoty společenského chování
- děti vědí na koho se obrátit v případě potřeby (nejen na půdě školy)
- spolupráce a beseda se strážníky Městské policie, policie ČR, s Hasiči

Činnosti nutné k dosažení cílů:

- spolupráce s policií ČR, s Městskou policií
- spolupráce s dobrovolnými hasiči
- učitelky i provozní zaměstnanci se chovají tak, aby byly vzorem pro děti

6. Prevence vzniku virtuálních drog (závislost na PC, patologie hráčství):

Cíle:

- předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku „užívání“ virtuálních drog
- omezovat sledování filmů (určených zvláště pro dospělé)
- upřednostňovat filmy s kladnými stránkami obsahu

Ukazatelé úspěchu:

- děti vyhledávají hry, aktivity přiměřené věku, nevyhledávají hry s tematikou násilí
- děti používají vhodná a slušná slova, nepoužívají nevhodná a vulgární slova
- dítě aktivní, samostatné a sebejisté

Činnosti nutné k dosažení cílů:

- upřednostňovat čtené a vyprávěné slovo před TV nebo DVD
- minimalizovat sledování TV nebo videí
- monitorovat hry dětí tak, aby nepoužívaly násilí
- zařazovat povídky, pohádky a příběhy s kladným hrdinou
- dostatečná nabídka zajímavých aktivit a her

Spolupráce nutná k dosažení cílů:

- Spolupráce s rodiči, se zákonnými zástupci:
 - poskytovat rodičům možnost konzultačních hodin
 - nabízet vhodnou literaturu, přednášky, besedy
 - poskytovat podporu a spolupráci
 - poskytovat dostatek informací zveřejněných ve vitrině školy, informačních nástěnkách, webových stránkách, e-mailovou komunikací
- Vzdělávání pedagogů:
 - vzdělávání seminářů v rámci DVPP
 - samostudium učitelek – sebevzdělávání
 - etický kodex zaměstnanců
 - zaměření na etickou výchovu

- Spolupráce s organizacemi:
 - s policií ČR, Městskou policií, Hasiči, místní knihovnou
 - s PPP, SPC, klinickým psychologem, dětskými i odbornými lékaři
 - s OSPOD, soudem
 - s OÚ v Albrechticích nad Orlicí, SPOZ
 - s ostatními školami

Úkoly pro další období:

- Podporovat adaptační program pro nově přijaté děti.
- Podporovat zdravé klima školy.
- Podporovat rodiče k vedení dětí ke zdravému životnímu stylu (strava, pohyb).
- Rozšířit nabídku spolupráce pro rodiče s dětmi.
- Podpora vytváření kladných přátelských vztahů mezi všemi dětmi a zaměstnanci v mateřské škole.
- Podpora vytváření kladných přátelských vztahů mezi dětmi a zaměstnanci ZŠ a MŠ.
- Vztah dětí k prostředí mateřské školy – větší zapojení dětí do výzdoby interiéru a exteriéru školy, péče o zahradu, udržování čistoty a pořádku.
- Vést děti k uvědomění, že každý jsme jiný a navzájem se respektujeme.

KRIZOVÝ PLÁN pro mateřskou školu

Krizový plán školy je součástí preventivního programu školy.

Krizový plán využíváme při řešení krizových situací v mateřské škole. Cílem krizového plánu je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v krizových situacích. Krizovou situací rozumíme například situaci, která vyžaduje přerušování výchovně vzdělávací činnosti v dané třídě a oddělení jednoho či více dětí od zbytku třídy. S krizovým plánem jsou seznámeni všichni pracovníci školy a je k dispozici u ředitelky školy a v kanceláři MŠ. Plán obsahuje krizové situace a postupy v krizové situaci s následnou intervencí.

Při zajišťování bezpečnosti a ochrany dětí se zaměřujeme především na tyto **okruhy**:

1. Školní řád (vymezení formálního rámce bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, včetně pojmenování nebezpečí, rizik možného ohrožení života a zdraví dětí spolu s přijetím adekvátních opatření; stanovení režimu dne v souladu se zásadami psychohygieny a v souladu s právními předpisy).
2. Organizační zajištění dohledu nad dětmi při výchovně vzdělávacím procesu.
3. Zařazení problematiky BOZP do jiných dokumentů.
4. Seznámení zaměstnanců a dětí s opatřeními zajišťujícími bezpečnost a ochranu zdraví.
5. Informování zákonných zástupců dětí o vydání a obsahu školního řádu.
6. Praktické nácviky činností při situacích ohrožení dětí, při mimořádných situacích a při požáru.
7. Personální zabezpečení BOZP, vzdělávání odpovědných osob v oblasti BOZP včetně stanovení vhodné organizace pro výchovu a vzdělávání v této problematice.

Nejčastěji řešené krizové situace v MŠ:

- školní úraz, první pomoc a ošetření
- epileptický záchvat
- afektivní záchvat
- šikana, nevhodné chování dětí

Krizové situace, které se v MŠ nevyskytují:

- záškoláctví
- závislostní chování
- alkohol
- rasismus
- poruchy příjmu potravy

Spolupracující preventivní zařízení:

- PPP, SPC
- OSPOD, soud
- Lékař pro děti a dorost
- Policie ČR, Městská policie Týniště nad Orlicí
- Hasiči

Školní úraz, první pomoc a ošetření

V případě školního úrazu je učitelka povinna zajistit prvotní ošetření dítěte, v případě nutnosti i následné lékařské vyšetření či ošetření. Zákonní zástupci jsou bezodkladně vyrozuměni. Učitelka je rovněž zodpovědná za ohlášení úrazu vedení školy a zapsání do Knihy úrazů. Ředitelka školy zajistí, aby byly vytvořeny podmínky pro včasné poskytnutí první pomoci a lékařského ošetření při úrazech a náhlých onemocněních. Všichni zaměstnanci jsou povinni okamžitě poskytovat první pomoc při jakémkoliv úraze, v případě potřeby přivolají lékařskou pomoc, v nezbytně nutném případě zajistí převoz zraněného do zdravotnického zařízení. Zároveň jsou povinni bezodkladně informovat ředitele školy a zákonné zástupce dítěte. Ředitelka školy, které byl úraz dítěte ohlášen, zajistí, aby byly objektivně zjištěny a případně odstraněny příčiny úrazu.

Školním úrazem je úraz, který se stal dítěti při výchovně vzdělávacím procesu a při činnostech, které s ním přímo souvisejí. Školním úrazem je rovněž úraz, který se stal dětem při akcích konaných mimo školu, organizovaných školou a uskutečňovaných za dohledu pověřené odpovědné osoby. Jedná se zejména o úrazy dětí na vycházkách, výletech a exkurzích.

Zákonní zástupci dbají na bezpečnost, pořádek a klid ve všech prostorách školy, nenechávají své děti pobíhat po schodech, skákat ze schodů, lézt po zábradlí nebo se po zábradlí klouzat. Dětem není dovoleno nosit do MŠ předměty ohrožující jejich bezpečnost a zdraví. Nepřípustné jsou především předměty propagující násilí jako (nože, meče, zbraně apod.).

Pokud se dítěti stane úraz mimo mateřskou školu (zlomená ruka, sešitá rána apod.) bude k docházce do mateřské školy přijato pouze s vyjádřením lékaře a pouze v případě, že bude schopno samostatné sebeobsluhy bez zvýšených nároků na jeho péči, která škola z hlediska počtu personálu nemůže zabezpečit. Posouzení náročnosti péče a zároveň tak zajištění jeho bezpečnosti je plně v kompetenci ředitelky školy.

Epileptický záchvat

Epileptický záchvat je příznak nemoci. Většina záchvatů skončí spontánně sama během několika minut. U větších záchvatů může dojít k bezvědomí dítěte a generalizovaným svalovým křečím.

Důležité je zabránit úrazu:

- Odstraňte z dosahu nemocného předměty, o které se může zranit.
- Pokud předměty nejdou odstranit, pokuste se přemístit nemocného nebo jinak zamezit jeho poranění.
- Hlavu podložte něčím měkkým (svetr, deka, ručník), ať se nebouchá o podlahu.
- Nepokoušejte se malý ani velký záchvat zastavit a nechte jej proběhnout.
- U velkých záchvatů neotevírejte čelisti, nepokoušejte se zastavit křeče.
- Jakmile křeče skončí, dejte nemocného do stabilizované polohy (tj. na bok, dolní čelist vysuňte ven a ústa vyčistěte, hlavu bradou níž (tj. obličejem k podlaze), ať se nezadusí slinami nebo mu nezapadne jazyk.
- Počkejte s nemocným do konce záchvatu, až je opět při vědomí, to zjistíme jednoduchými dotazy.
- Na hodinkách sledujte délku záchvatu.
- Pokud po záchvatu usne, nechte jej spát (cca 1 – 2 hodiny) a spánek nepřerušujte.

Lékaře volat pokud:

- Pokud jde o první záchvat v životě.
- Pokud velký záchvat trvá déle než 5 - 10 minut.
- Pokud se po velkém záchvatu objeví do hodiny další velký záchvat nebo se objevují malé záchvaty během 20 - 30 minut.
- Pokud je dítě po prodělaném záchvatu zmatené.
- Pokud se dítě během záchvatu zranilo.
- Pokud nemůžete s dotyčným zůstat (např. na ulici) do ukončení záchvatu nebo spánku po záchvatu a nemůžete zajistit někoho zodpovědného, který na něj dohlédne.

Afektivní záchvat

Postup:

- Oddělit dítě s afektivním záchvatem od ostatních dětí (z důvodu bezpečnosti).
- Uvědomit co nejrychleji osobu, která může vzniklou situaci řešit (třídní učitelku, asistentku pedagoga, ředitelku školy, jiného zaměstnance školy).
- Pokud není možné opustit třídu (je třeba řešit vzniklou situaci s ostatními dětmi, či zajistit jejich bezpečnost) je vhodné vyslat „spojku“ (spolehlivé dítě), které situaci oznámí v kanceláři školy nebo jiné dospělé osobě v budově (dle situace).
- V případě nutnosti okamžité přivolání záchranné služby.
- Informovat zákonné zástupce dítěte.

Šikana, nevhodné chování dětí

Šikánování nebo nevhodné chování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat děti, případně skupinu dětí. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických

a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině dětí, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Po odborném a bezpečném rozkrytí šikany nebo nevhodného chování učitelka zvolí vhodný způsob nápravy. Lze uvažovat podle situace o několika **metodách**, které je dobré společně kombinovat:

- Rozhovor s dítětem, které ubližuje. Využijeme opatření, která v mateřské škole fungují. Například srozumitelně sdělíme dítěti, že porušilo stanovená pravidla. Samozřejmě, jakmile je to možné, oceníme jeho zlepšení.
- Zavedení ochranného režimu oběti. V počátku pro jistotu nastavíme přísnější dohled.
- V některých komplikovanějších případech oběť a útočníka v rámci možností od sebe oddělíme. Není vhodné konfrontovat agresora s obětí.
- Práce se skupinou. Praktikujeme činnosti, v nichž děti získávají žádoucí vzory chování
- a zároveň se mohou „dotknout“ pocitů toho, komu je ubližováno. Vhodné jsou činnosti podporující spolupráci, při nichž nejsou vítězové a poražení. Využit se dají rovněž pohádky či příběhy a jejich dramatizace.
- Rozhovor s rodiči dítěte – agresora. Mluvíme s nimi, až tehdy, když je situace zmapovaná. Důležitá je maximální snaha získat je pro spolupráci. Nejbezpečnější je, když rozhovor provede učitelka mateřské školy. Rozhovor rodičů oběti s rodiči agresora je velmi rizikový.
- Spolupráce s PPP, SPC, klinickým psychologem.
- Využití literárních textů – pohádek a příběhů.
- Využití příkladů ze života nebo využití zkušenosti dětí.

Mezi **kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu**, které jsou zároveň prevencí **společensky nepřijatelných jevů** patří:

- **sebedůvěra**, samostatnost a sebejistota
- pohybové aktivity
- schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se
- **seberozvíjení**
- motivace k aktivnímu poznávání a prožitkům
- rozvoj tvořivosti a estetického cítění
- systematický rozvoj dovedností, které vedou k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence
- **věkové složení třídy**

Sebedůvěra

Děti jako rovnocenní partneři mají v mnoha situacích právo říci ne, když něco nechťejí. Umění říci ne je z hlediska ochrany zdraví velmi pozitivní postoj. Nesouhlas nebo volba jiné alternativy není již předem považována za neposlušnost, vzdor nebo zbytečnost.

K upevnění sebedůvěry dětí slouží zejména:

- Spontánní dětské **pohybové aktivity** bez viditelných zásahů učitelů, kdy dětem je poskytována možnost volby samostatné činnosti i její obtížnosti.

- Dítě si samo může vybrat a vyzkoušet své síly.
- Motivace k činnosti vychází z dítěte a je respektován jeho zájem.
- Pohybová činnost vychází z vnitřní motivace, z potřeby pohybu, z potřeby zjistit, co umím, v nesoutěživém prostředí, bez potřeby předhlonit kamaráda, je tělesný rozvoj prováděný vědomím odpovědnosti za své zdraví.
- Dítě je motivované a vzniká posléze i trvalá potřeba pocitu libosti z naplnění potřeby pohybu.
- Umění realisticky odhadnout své síly, nepřeceňovat ani nepodceňovat své síly, je prevencí nejen úrazů, ale i posílení pevného postoje vůči budoucím stresům, neúspěchům i pádům, které nepřipravení jedinci později mnohdy řeší zástupným způsobem: agresí, zneužíváním drog, alkoholu nebo jiným negativním způsobem.
- Realizaci spontánních pohybových aktivit napomáhá skromnější vzhled školní zahrady, bez okrasných trávníků a záhonů, ale s dostatečným vybavením umožňujícím odstupňovanou škálu různých pohybových aktivit. Pobyt venku realizujeme procházkou po okolí obce, chodíme do blízkého parku a do lesa.

Seberozvíjení

Osobní zkušenost a prožitek dítěte dávají vznik základním kompetencím, které děti v oblasti zdravého životního stylu a prevence získávají. Základní kompetence jsou utvářeny jako znalosti, dovednosti a postoje.

V oblasti **prevence** mezi ně patří:

- Dítě zná, co mu pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, zná důsledky požívání některých látek pro zdraví.
- Rozumí tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví.
- Zajímá se o udržování svého těla ve zdraví, chápe, že zdraví se musí chránit.
- Napomáhá vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (zdravá výživa a životospráva).
- Má vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků).
- Ví, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné.
- Zná pravidla společného soužití ve skupině, hodnotí své chování i chování druhých, má a hájí vlastní názor.
- Akceptuje kompetentní autoritu – učitelku, zaměstnance školy, zákonné zástupce.
- Vnímá lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav.
- Přistupuje aktivně k problémům, řeší problémy, ví, že je více možností řešení.
- Kontroluje extrémní projevy svých emocí a nálad.
- Chování přizpůsobuje sociálnímu prostředí, uvědomuje si sociální role.
- Spoluvytváří prostředí pohody ve svém okolí.

Potřebné seberozvíjení dítěte je vytvářeno osobní zkušeností dítěte. Důležité jsou:

- **Spontánní hry**
 - Společný prožitek ze hry je uznáván jako významný faktor sociálního učení.
 - Optimální činností pro hry a hraní jsou přirozené situace skutečného světa - děti si hrají na to, co vidí dělat dospělé a tím, že takovou činnost zkouší, získávají sebevědomí.

- Hra není učitelkou příliš organizována, uplatňuje se kreativita dětí, jejich vzájemná komunikace, radost, tvořivost a estetické podněty i nácvik řešení konfliktů.
 - Učitelka je pozorovatel, partner ve hře, poskytuje podporu a spolupráci.
 - Motivace k těmto činnostem vychází z dítěte a je respektován jeho zájem.
 - Učitelka pomáhá organizovat činnost, ale nevnučuje ji.
- Výsledkem je pohoda a zdravé partnerské vztahy v mateřské škole.

○ **Prožitkové učení**

- Dítě se prožitkem a zkušeností učí samo a spontánně.
- Přirozenými cestami sbírá a zpracovává zkušenosti.
- Zkušenosti získává především tím, že něco dělá, a to co dělá, prožívá.

○ **Sociální hry a hraní rolí**

- Navozují modelové situace.
- Nabízejí učení s možností zařazení se mezi své vrstevníky v dětské skupině a budování mezi nimi své postavení.
- Učí ohleduplnosti, společensky přijatelnému způsobu řešit konflikty a spory, spoluvytvářet prostředí pohody ve třídě a dětské skupině.
- V dítěti se vytváří pocit základní jistoty, zdravé sebevědomí, pozitivní myšlení.

○ **Společná stavba nebo kolektivní kresba**

- Kolektivní kresba není součtem kreseb jednotlivců.
- Při kresbě jednotlivci reagují jeden na druhého a podle toho je kresba rozvíjena.
- Při společných stavbách děti diskutují, hledají a navrhují řešení.
- Učitelku děti potřebují jen jako rádce a diváka, pokud si přejí, i jako partnera.

○ **Dramatická výchova**

- Věnujeme pozornost dramatickému vyjadřování představ, pěstujeme dovednosti vyjádřit své pocity.
- Stavíme děti do situace, kdy individuálně reagují – lhostejně, zvědavě, se zájmem, konstruktivně.
- Zpočátku zařazujeme známé pohádky: O Koblížkovi, O veliké řepě, O neposlušných kůzlatech, O Červené Karkulce, O třech prasátkách, a jiné.
- Tyto dramatické prožitky dětí jsou základem pro vzájemné vysvětlování, objasňování a odpovědi na otázky.

Nejde o to naplnit dětskou mysl, ale probudit aktivní zájem objevovat, uplatnit a ukázat co dítě umí, zvládne a dokáže, vést děti k sebehodnocení.

Věkové složení třídy

Vytváření sociálních kompetencí a prosociálního chování je velmi přirozeně dosažitelné ve věkově smíšených třídách dětí. V naší mateřské škole máme třídy rozdělené dle věku dětí, ale i přesto se nám daří naplňovat tento program. I v těchto třídách je věkové rozpětí dětí dva roky. Tuto zkušenost potvrzuje i program podpory, který se u nás velmi se osvědčil.

Skupina dětí je přirozenější a lépe odráží přirozené společenské prostředí

- Starší děti ve třídě jsou samostatnější, mají pocit důležitosti a odpovědnosti.

- Mladší děti napodobují starší kamarády, starší děti pomáhají mladším.
- Složení tříd přispívá k sociálnímu zrání dětí.
- Děti jsou k sobě ohleduplné, umí si vzájemně naslouchat, nevyskytují se tolik projevy agrese.
- Dětská hra je tvořivá, s prvky fantazie, schopností spolupráce.
- Děti jsou komunikativní a k sobě vzájemně i k učitelkám jsou pozitivně naladěny.
- Umí vyjádřit svůj názor a zdůvodnit svůj postoj a rozhodnutí.

Věkové složení tříd má své přednosti i pro zákonné zástupce dětí. Tak jako nejmenší děti doporučeným adaptačním programem rychle zapadnou do skupiny ostatních dětí a vžitých pravidel, tak i zákonní zástupci nových dětí se snadno vpraví do nových podmínek, rychle se zorientují a zapojí se v rodičovské skupině. Mateřská škola se tak podílí na vytváření postojů ke zdravému životnímu stylu a prosociálního klimatu i u zákonných zástupců.

Preventivní program a krizový plán je vyhodnocován průběžně a dle potřeby aktualizován.

V Albrechticích nad Orlicí
Dne 06. 01. 2026

Základní škola a mateřská škola
Albrechtice nad Orlicí
příspěvková organizace
1. máje 48, 517 22 Albrechtice n. O.
tel: 494 371 694 ☎ IČO: 750 17 105

Vypracovala: Iva Pecháčková

.....
Mgr. Simona Baláčková
ředitelka školy
ZŠ a MŠ Albrechtice nad Orlicí

